

'Ziekenkassers' zijn in de eerste plaats mensen

De voorbije dagen is er veel inkt gevloeid over het thema arbeidsongeschiktheid: van droge cijfers en analyses van het falende controlebeleid tot visies op hoe 'het probleem' beter moet worden aangepakt. Als reactie op de reeks over langdurig zieken in deze krant, stelde de arbeidseconoom Stijn Baert bijvoorbeeld dat er 'te mild wordt opgetreden tegen deze groep'.

De focus ligt steevast op het terugleiden naar werk, bij voorkeur betaald, maar vrijwilligerswerk kan ook nog net door de beugel. Dat een zingevende bezigheid meer-

waarde heeft, betwist ik niet, maar dat de invulling ervan vernauwd wordt tot werk, vrijwillig of niet, is precies waar het schoentje knelt in zowat elk debat over mensen die langdurig uitvallen.

Is de fixatie op een terugstroom naar de arbeidsmarkt, waar mensen aan de lopende band blijven opbranden, wel werkbaar? Al jaar en dag luidt het dat 'al wie kan werken, zo snel mogelijk weer aan de slag móét als we morgen nog een betaalbare sociale zekerheid willen'. Het gevolg? Wie in dit schaarstegedreven systeem niet werkt, of niet bereid lijkt om te werken, belandt in een schuldpositie en krijgt niet zelden de stempel 'profiteur' op het hoofd geplakt. Lees de reacties maar eens onder nieuwsberichten over invaliditeit. De negatieve beeldvorming domineert. Doe daar nog de imagoproblemen bij van de re-inte-

gratietrajecten, de 'onbereidwillige' werkgevers en de 'angstaanjagende' adviserend artsen, en je raakt als maatschappij vanzelf in het slop. Wantrouwen immobiliseert.

Als ervaringsdeskundige kan ik je vertellen dat de *goesting* om bij te dragen, om iets te mogen betekenen voor anderen, om als mens erkend te worden, niet verdwijnt wanneer de mankementen verschijnen. Zeker niet in een wereld waarin je activiteiten zo bepalend zijn voor hoe je naar waarde wordt geschat. Op de vraag 'Wat doe jij in het leven?' antwoordde mogelijk nog niemand met een voldane glimlach op het gezicht: 'Ik sta op de ziekenkas.' De meesten bekennen dat eerder met het schaamrood op de wangen. Het is ontmenselijkend om gereduceerd te worden tot 'invaliden', 'niet geschikt voor arbeid'. Alsof dat het enige zou zijn wat een mens waardig maakt?

In afwachting van een inclusievere arbeidsmarkt met werkbaar werk als preventief vertrekpunt, roep ik graag op om collectief te streven naar een menselijkere beeldvorming van al wie, om welke reden dan ook, langere tijd niet of misschien wel nooit meer de rol van flinke, productieve werkmier kan spelen. Ziek vallen of een (arbeids)handicap oplopen, kan eender wie op eender welk moment overkomen. In wat voor omgeving zou jij dan graag verder leven? Laten we inzetten op een samenleving die bereid is meer te zien dan al wat niet (meer) lukt.



Lynn Formesyn

Auteur van *Zinvol ziek. De kloof tussen ziek en gezond anders bekeken* (Lannoo, verschijnt midden maart).